

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/116/ /2019.
Ügyszám: IV/606-0/2015.

Budapest
Donát utca 35-45.
1015

Tárgy: az Alkotmánybíróság megkeresése az AB-IV/606-16/2015. számú végzés kapcsán (alkotmányjogi panasz egy, a Közjegyzői Fegyelmi Bírósága által hozott határozattal szemben)

Tisztelt [REDACTED]

A tárgybeli megkeresést köszönettel kézhez kaptam. Az Alkotmánybíróság előtt IV/606-16/2015. számon folyamatban lévő, alkotmányjogi panasz alapján indult ügyben támadott jogszabályi rendelkezések kapcsán az alábbi tájékoztatást adom.

Előljáróban fontos kiemelni, hogy az indítványban és kiegészítő indítványban megsemmisíteni kért, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 3. § (1) bekezdés, a 80. § (3) bekezdés, a 86. § (1) bekezdés és a 121. § rendelkezései olyan garanciális jellegű szabályok, amelyek hiányában a fegyelmi eljárás nem lenne lefolytatható, illetve éppen e rendelkezések megsemmisítése vetné fel az önkényes jogalkalmazás veszélyét, valamint az indítványozó állítása szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.

1. A IV/606-0/2015 ügyszám alatt beérkezett indítvány 55. pontjában az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól a Kjtv. 3. § (1) bekezdés és a 121. § alaptörvény-ellenességének megállapítását tekintettel arra, hogy indítványozó álláspontja szerint e rendelkezések sértik a normavilágosság követelményét. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani, mert a jogbiztonság önmagában nem alapjog.¹ Erre tekintettel az indítványnak e tekintetben való visszautasítását tartom indokoltnak.

¹ 3079/2019. (IV.10.) AB végzés, Indokolás [16]

A támadott rendelkezések kapcsán az alábbiakat kívánom jelezni. A jogalkotó a közjegyzői tevékenységre (tulajdonképpen a közjegyzői működés egészére) általánosságban irányadó, alapelvi szintű szabályokat – így a közreműködés megtagadását – keretjellegűen határozta meg. Könnyen belátható, hogy a közreműködés megtagadása egyes eseteinek számbavétele, taxatív felsorolása eleve lehetetlen, így az említett tárgykörben a kazuisztikus szabályozás megkísérlése éppenséggel pont ellene hatna a jogbiztonság érvényesülésének. A jogalkotó ráadásul igyekezett támpontokat adni a jogalkalmazónak azzal, hogy példálózó jelleggel kiemelt néhány olyan esetkört, amelyeket bizonyosan „a jogi normában szereplő fogalom körébe” tartozónak tekint. Ilyen a megtagadás főszabályában felsorolt, a jogszabályba ütköző, a jogszabály megkerülésére irányuló, valamint a tiltott vagy tisztességtelen célra létrejövő jogügyletben való közreműködés a közjegyzői köteleességgel össze nem egyeztethető tényállások közül, illetve a közjegyzői okiratszerkesztés jogintézménye vonatkozásában az olyan rendelkezés okiratba foglalása, amely várhatóan jogvitához vezet, vagy a meghatározott joghatás kiváltására nem alkalmas, mint két eset az aggályosnak minősülő körülmények közül.

A közjegyző kötelességei a rá vonatkozó jogszabályi rendelkezésekből egyértelműen, világosan következnek, azzal a közjegyzőnek tisztában kell lennie, hogy milyen követelményeknek kell eleget tennie pl. egy okiratszerkesztés, mint közjegyzői nemperes eljárás lefolytatása során. A Kjtv. éppen azt garantálja a közjegyző kötelességeivel össze nem egyeztethető közreműködés megtagadását előíró szabályával, hogy kizárólag a vonatkozó jogszabályoknak minden tekintetben eleget tevő jogügyletekben működhessen közre közjegyző. A Kjtv. 5. §-a értelmében a közjegyző a közreműködését a Kjtv.-ben említettekén kívül más okból nem tagadhatja meg, őt a törvény alapján eljárási kötelezettség terheli. A közjegyzőnek a közreműködését megtagadó végzése a jogorvoslat szempontjából a járásbíró végzésével azonos hatályú, ami ellen a közreműködést kérő fél fellebbezéssel élhet. Biztosított tehát az esetleges jogszabályértelmezési nehézségnek a közjegyzői jogszabály-értelmezésen túl, akár bírósági jogértelmezéssel történő feloldása.

2. Indítványozó a IV/606-4/2015 ügyszámú indítvány-kiegészítés 30. pontjában állítja továbbá, hogy a Kjtv. 80. § (3) bekezdésében és a 86. § (1) bekezdésében található rendelkezések alkalmazása által sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga.

Az Alkotmánybíróság a 32/2002. (VII.4.) AB határozatában foglalkozott a közjegyzők fegyelmi ügyeiben eljáró tanáccsal, valamint a Kjtv. 80. §-ával, és vizsgálta, hogy e szerv az Alkotmány 57. § (1) bekezdése szerint „*törvény által felállított és pártatlan*” bíróságnak minősül-e.² E határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a fegyelmi tanács megfelel az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében meghatározott garanciáknak, így többek között a törvény által felállítottnak minősül, igazságszolgáltatási tevékenységet lát el, eljárását a Kjtv. szabályozza, valamint kötelező erejű határozatot hoz. „*Az Alkotmánybíróság szerint szervezetét, tagjai megbízását vagy eljárása sajátosságait illetően megállapítható, hogy a Kjtv.-ben létrehozott szervezet független bíróság abban az értelemben, amely értelemben ezt az Alkotmány 57. § (1) bekezdése megköveteli.*”³

² 32/2002. (VII.4.) AB határozat, Indokolás 2.2. pont

³ Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V.11.) AB határozatában kifejtette, hogy „*az előző Alkotmányon alapuló alkotmánybírósági döntésekben kifejtett elvi jelentőségű megállapítások értelemszerűen irányadók az Alaptörvényt értelmező alkotmánybírósági döntésekben is*”, erre tekintettel az Alkotmány 57. §-a szerinti tisztességes eljáráshoz való jogról kialakított alkotmánybírósági gyakorlatát a későbbiekben is következetesen idézte az Alaptörvény XXVIII. cikkét érintő kérdésekben.

A Kjt. 80. §-a értelmében az eljárás alá vont személyek fegyelmi ügyeiben elsőfokon a törvényszéknek, másodfokon a Kúriának a közjegyzői fegyelmi tanácsa jár el. A fegyelmi feljelentést az eljárás alá vont személlyel a fegyelmi tanács elnöke haladéktalanul közli, és a területi kamara elnöksége által megválasztott vizsgálóbiztosok közül kijelöli az ügyben eljáró vizsgálóbiztosot. A vizsgálóbiztos az eljárás során a szolgálati (kamarai) érdeket képviselve a fegyelmi tanács munkájának előkészítését, a vizsgálat lefolytatását végezheti.

A Kjt. szerint a fegyelmi bíróság tagjaihoz hasonlóan a vizsgálóbiztosoknak esküt kell tenniük a törvényszék elnöke előtt és rájuk is vonatkoznak a fegyelmi bírakra vonatkozó kizárási szabályok. A Kjt. 82. § (1) bekezdése értelmében ha olyan körülmény merül fel, amely a vizsgálóbiztosnak, az elfogulatlanságát kétségessé teszi, a fegyelmi eljárás alá vont személy elfogultsági kifogást terjeszthet elő.

Ezek a garanciális rendelkezések biztosítják, hogy a fegyelmi ügyben bármely okból érintett vizsgálóbiztos ne járhasson el és ne merülhessen fel kétely a fegyelmi eljárás tisztességes voltával kapcsolatban.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a vizsgálóbiztos személyére nézve számos garanciális rendelkezést tartalmaz a Kjt. annak érdekében, hogy pártatlansága megkérdőjelezhetetlen legyen. Az a tény, hogy kijelölése a fegyelmi tanács elnökének döntése, köztük függelmi viszonyt, ellentétben az indítványozó véleményével, nem keletkeztet, hiszen a vizsgálóbiztos státuszára, javadalmazására semmilyen módon nem tud befolyást gyakorolni az elnök. Ehelyütt ismételen hivatkozom a 32/2002. (VII.4.) AB határozat fentebb idézett megállapítására is, mely szerint a Kjt.-ben létrehozott szervezet független bíróság. Álláspontom szerint fentiekre tekintettel a közjegyzői fegyelmi eljárás szabályai kellő törvényi garanciát tartalmaznak, így a támadott rendelkezések nem sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Egyebekben tájékoztatom, hogy a Kjt. elfogadása óta eltelt közel harminc évben jelentősen megváltoztak a közjegyzői működés által érintett életviszonyok, továbbá a gazdasági életben bekövetkezett fordulatok és a technológiai fejlődéssel járó kihívások több alkalommal ösztönözték arra a jogalkotót, hogy módosítsa a jogszabályt, mára pedig időszerűvé vált a közjegyzőkre vonatkozó joganyag átfogó felülvizsgálata, melynek előkészítése érdekében az igazságügyi tárca már megtette a szükséges intézkedéseket.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásulvételét.

Budapest, 2019. május „23”

Tisztelettel,
Dr. Trócsányi László
Miniszter

